

Postanowienie z dnia 17 października 2006 r.

II UZ 23/06

Obowiązek wniesienia opłaty podstawowej od apelacji, zażalenia, skargi kasacyjnej oraz skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie oznacza naruszenia prawa ubezpieczonego do sądu.

Przewodniczący SSN Jerzy Kuźniar, Sędziowie SN: Krystyna Bednarczyk, Beata Gudowska (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 17 października 2006 r. sprawy z powództwa Zdzisława G. przeciwko Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego-Oddziałowi Regionalnemu w S. o rentę inwalidzką rolniczą, na skutek zażalenia ubezpieczonego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 9 maja 2006 r. [...]

o d d a l i ł zażalenie.

U z a s a d n i e

Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku postanowieniem z dnia 9 maja 2006 r., na podstawie art. 130² § 3 k.p.c., odrzucił skargę kasacyjną wniesioną w dniu 12 kwietnia 2006 r. przez pełnomocnika ubezpieczonego Zdzisława G. od wyroku tego Sądu z dnia 22 grudnia 2005 r., oddalającego apelację w sprawie przeciwko Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego-Oddziałowi Regionalnemu w S. o rentę inwalidzką. Stwierdził, że skarga kasacyjna, która na podstawie art. 36 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, podlega opłacie podstawowej w kwocie 30 zł, nie została opłacona.

W zażaleniu pełnomocnik ubezpieczonego wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i nadanie biegu skardze kasacyjnej, zarzucając „obrazę art. 98 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. - Dz.U. 167 poz. 1398 oraz nieważność postępowania (art. 379 pkt 5 k.p.c.) poprzez pozbawienie strony możliwości obrony swych interesów, a ponadto nierówność traktowania stron procesu”. W uzasadnieniu pod-

niósł tylko, że „zaskarżone postanowienie nie wydaje się trafne, albowiem narusza zasadę równości stron procesowych. Ponadto winien być zastosowany przepis art. 98 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r., gdyż spór dotyczy świadczeń z zakresu społecznego ubezpieczenia rolników”. Zarzucił, że orzeczenie Sądu Apelacyjnego pozbawia niezdolnego do pracy powoda podstaw utrzymania i jest niehumanitarne.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z mocy art. 126 pkt 24 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398, powoływanej dalej jako „ustawa”) z dniem 2 marca 2006 r. uchylony został art. 463 § 1 i 3 k.p.c., zgodnie z którym ubezpieczony nie miał obowiązku ponoszenia opłat sądowych. Stosownie do art. 96 w związku z art. 36 ustawy, nie ma obowiązku uiszczenia kosztów sądowych tylko strona wnosząca odwołanie do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych, natomiast zasada bezpłatności postępowania nie dotyczy postępowania w drugiej instancji oraz w postępowaniu zainicjowanym nadzwyczajnymi środkami zaskarżenia. Od apelacji, zażalenia, skargi kasacyjnej oraz skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia ubezpieczony ponosi opłatę podstawową w kwocie 30 zł. Obowiązek jej wniesienia ma charakter bezwzględny i nie może zostać uchylony ani zniesiony nawet wobec strony całkowicie zwolnionej przez sąd od kosztów sądowych (art. 100 ust. 2 ustawy). Regulacja ta jest niezależna od art. 98 ustawy, który stanowi o ponoszeniu w toku postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przez Skarb Państwa wydatków (por. art. 2 ust. 1 ustawy), więc zarzut naruszenia tego przepisu zwarty w zażaleniu jest nieuzasadniony.

Nie jest również uzasadniony zarzut nieważności postępowania (art. 379 pkt 5 k.p.c.) przez pozbawienie strony możliwości obrony swych praw. Obciążenie ubezpieczonych opłatą mogłoby być rozważane jako ograniczenie prawa do sądu, pod warunkiem jednak, że dotyczyłoby środka przenoszącego spór z drogi administracyjnej do sądu, tymczasem odwołanie od decyzji organu rentowego wolne jest od opłaty. W zakresie prawa dostępu do sądu przydatne jest odwołanie się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu co do wykładni art. 6 ust. 1 Konwencji z dnia 4 listopada 1950 r. o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 i 285). Trybunał prezentuje w tym przedmiocie utrwalony pogląd, że prawo do sądu, którego

jednym z aspektów jest prawo dostępu do sądu, nie ma charakteru absolutnego. Podlega ograniczeniom, zwłaszcza w zakresie warunków dopuszczalności odwołań, które z samej natury wymagają regulacji przez państwo, korzystające w tym zakresie z pewnego marginesu swobody. Ograniczenia nie mogą prowadzić tylko do restrykcji lub redukcji dostępu do sądu w sposób lub w stopniu powodującym naruszenie istoty tego prawa. Ograniczenia nie są zgodne z art. 6 ust. 1 Konwencji tylko wówczas, gdy nie realizują uprawnionego celu lub nie ma rozsądnej proporcji między zastosowanymi środkami i celem do osiągnięcia (por. np. orzeczenie z dnia 19 grudnia 1997 r., w sprawie Brualla Gomez de la Torre przeciwko Hiszpanii, raport Europejskiej Komisji Praw Człowieka z dnia 18 października 1996 r., skarga nr 26737/95). Opłata podstawowa od apelacji, zażalenia, skargi kasacyjnej oraz skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie pozbawia ubezpieczonego prawa do sądu. Ustanowienie opłaty podstawowej dla środków zaskarżenia wnoszonych przez ubezpieczonych nie jest wyrazem ich dyskryminacji, gdyż - wbrew zarzutowi zażalenia - opłata na tak niskim poziomie nie pozbawia osób niezdolnych do pracy podstaw utrzymania.

Nietrafny jest także zarzut nierównego traktowania stron procesu. Zwolnienie Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego od obowiązku uiszczania kosztów sądowych, nie jest uprzywilejowaniem, gdyż korzysta z niego z mocy art. 94 ustawy jako *statio fisci* Skarbu Państwa.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (art. 393¹⁸ § 3 w związku z art. 397 § 2 i art. 385 k.p.c.).

=====